

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 10.9.2021
COM(2021) 575 final

2018/0247 (COD)

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT

**overeenkomstig artikel 294, lid 6, van het Verdrag betreffende de werking van
de Europese Unie**

over het

**standpunt van de Raad over de vaststelling van een verordening van het Europees
Parlement en de Raad tot vaststelling van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA
III) voor de periode 2021-2027**

(Voor de EER relevante tekst)

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT

overeenkomstig artikel 294, lid 6, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie

over het

standpunt van de Raad over de vaststelling van een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA III) voor de periode 2021-2027

(Voor de EER relevante tekst)

1. ACHTERGROND

Datum van indiening van het voorstel bij het Europees Parlement en de Raad (document COM(2018) 465 final – 2018/0247 COD)	14 juni 2018
Datum van het advies van het Comité van de Regio's	6 december 2018
Datum van het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité	12 december 2018
Datum van de overeenstemming in het Comité van permanente vertegenwoordigers over een partieel onderhandelingsmandaat	19 maart 2019
Datum van het standpunt van het Europees Parlement (verslag)	27 maart 2019
Datum van de dialoog 1	12 december 2019
Datum van de dialoog 2	12 juni 2020
Datum van de overeenstemming in het Comité van permanente vertegenwoordigers over een aanvullend gedeeltelijk onderhandelingsmandaat	28 oktober 2020
Datum van de dialoog 3	4 december 2020
Datum van de dialoog 4 (laatste)	2 juni 2021
Datum van de politieke overeenstemming in het Comité van permanente vertegenwoordigers	30 juni 2021
Datum van de bekrachtiging van het compromisakkoord in de commissie AFET van het Europees Parlement	1 juli 2021
Datum van de goedkeuring van het standpunt van de Raad in eerste lezing	7 september 2021

2. DOEL VAN HET VOORSTEL VAN DE COMMISSIE

Het Instrument voor pretoetredingssteun (IPA III) is een van de hoekstenen van het instrumentarium van de Unie voor samenwerking met de Westelijke Balkan en Turkije binnen het meerjarig financieel kader (MFK) voor 2021-2027.

De algemene doelstelling van het Instrument voor pretoetredingssteun (IPA III) bestaat in het ondersteunen van de Republiek Albanië, Bosnië en Herzegovina, IJsland, Kosovo*, Montenegro, de Republiek Noord-Macedonië, de Republiek Servië en de Republiek Turkije bij de vaststelling en tenuitvoerlegging van de politieke, institutionele, juridische, administratieve, sociale en economische hervormingen die voor die begunstigden noodzakelijk zijn om te voldoen aan de waarden van de Unie en zich, met het oog op het lidmaatschap van de Unie, geleidelijk aan te passen aan de regels, de normen, het beleid en de praktijken van de Unie (het “acquis”) en aldus bij te dragen tot hun wederzijdse stabiliteit, veiligheid, vrede en welvaart.

IPA III heeft de volgende specifieke doelstellingen:

- a) het versterken van de rechtsstaat, de democratie, de eerbiediging van de mensenrechten en fundamentele vrijheden, onder meer door het bevorderen van een onafhankelijke rechterlijke macht, een versterkte veiligheid en de bestrijding van corruptie en georganiseerde criminaliteit, de inachtneming van het internationaal recht, mediavrijheid en academische vrijheid, en een gunstig klimaat voor het maatschappelijk middenveld; het bevorderen van non-discriminatie en tolerantie; het garanderen van de eerbiediging van de rechten van personen die tot minderheden behoren, het bevorderen van gendergelijkheid en het verbeteren van het migratiebeheer, met inbegrip van grensbeheer, de aanpak van irreguliere migratie en gedwongen ontheemding;
- b) het versterken van de doeltreffendheid van het openbare bestuur, steun voor transparantie, structurele hervormingen en goed bestuur op alle niveaus, met inbegrip van overheidsopdrachten en staatssteun;
- c) het aanpassen van de regels, de normen, het beleid en de praktijken van de in bijlage I van het voorstel vermelde begunstigden aan die van de Unie en het versterken van regionale samenwerking, verzoeningsprocessen en goede nabuurschapsbetrekkingen, alsook persoonlijke contacten en strategische communicatie;
- d) het versterken van de economische en sociale ontwikkeling en cohesie, met bijzondere aandacht voor jongeren, onder meer door kwaliteitsonderwijs en werkgelegenheidsmaatregelen, door het ondersteunen van investeringen en het ontwikkelen van de particuliere sector, met een focus op kleine en middelgrote ondernemingen, alsook op landbouw en plattelandontwikkeling;
- e) het versterken van milieubescherming, het vergroten van de veerkracht tegen de klimaatverandering, een versneld omschakelen naar een koolstofarme economie, het

* Deze benaming laat de standpunten over de status onverlet en is in overeenstemming met Resolutie 1244 (1999) van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.

ontwikkelen van de digitale economie en maatschappij en het versterken van duurzame connectiviteit in alle dimensies;

f) het ondersteunen van territoriale samenhang en grensoverschrijdende samenwerking over land- en zee grenzen heen, met inbegrip van transnationale en interregionale samenwerking.

De overeengekomen totale financiële middelen bedragen 14,162 miljard euro (in lopende prijzen).

3. OPMERKINGEN OVER HET STANDPUNT VAN DE RAAD

Het standpunt van de Raad weerspiegelt het in de trialogen bereikte akkoord volledig. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het voorstel van de Commissie zijn:

– Budget

- een wijziging van het budget voor het instrument, overeenkomstig de conclusies van de Europese Raad van juli 2020¹ en met een pro-rata-aanpassing voor de bedragen die niet expliciet in die conclusies zijn uitgesplitst;
- een verwijzing naar de bijdrage aan het gewijzigde algemene MFK-streefcijfer voor uitgaven van 30 % van de Uniebegroting voor klimaatdoelstellingen;
- een verhoging van de uitgavendoelstelling voor klimaatactie tot 18 %, met als doel dit cijfer tegen 2027 op te trekken tot 20 %;
- de toevoeging van een verwijzing naar de doelstelling om bij te dragen aan de MFK-uitgavendoelstelling voor biodiversiteit van 7,5 % in 2024 en 10 % in 2026 en 2027.

– Governance

- een aanvullende gedelegeerde handeling in 2021 waarmee specifieke doelstellingen en prioritaire gebieden van de thematische samenwerking worden bestreken (inzake: de rechtsstaat, de grondrechten en democratie; goed bestuur, aanpassing aan het acquis, goede nabuurschapsbetrekkingen en strategische communicatie; territoriale en grensoverschrijdende samenwerking, bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu, versterking van de toegang tot en de kwaliteit van onderwijs, opleiding en een leven lang leren op alle niveaus, steun aan de culturele en creatieve sector en sport, stimulansen voor hoogwaardige werkgelegenheid en toegang tot de arbeidsmarkt, bevordering van sociale bescherming en inclusie, bestrijding van de armoede);
- de herhaling in de artikelen van de voornaamste punten van de prioritaire thema's voor steun (bijlagen II en III van het voorstel);
- een verklaring van de Commissie voor het opzetten van een geopolitieke dialoog met het Europees Parlement (zie volledige tekst in aanhangsel);
- de opname van de resoluties van het Europees Parlement en de mededelingen van de Commissie in het beleidskader.

¹ [EUCO 10/20, CO EUR 8, CONCL 4](#)

- *Differentiëring en opschorting van de steun*
 - een aanvullende overweging en een aanvullende bepaling over de mogelijkheid om de steun te differentiëren en/of op te schorten in geval van een significante achteruitgang of aanhoudend uitblijven van vorderingen door de begunstigden van IPA III met betrekking tot de democratie, de mensenrechten en de rechtsstaat. In een verklaring van de Commissie zal worden gespecificeerd dat de bepalingen van artikel [7 bis, lid 5] de bevoegdheden van de Commissie bij de uitvoering van de programma's van de Unie, en de begroting van de Unie in het algemeen, in acht nemen, en geen afbreuk doen aan de bevoegdheden die de Commissie zijn toegekend uit hoofde van de Verdragen en het Financieel Reglement om steun aan derde landen op te schorten.
- *Financiële bepalingen van het instrument*
 - toevoeging van enkele uitzonderingen aan de algemene kruisverwijzingen naar de NDICI-bepalingen, waarmee wordt beoogd gemeenschappelijke uitvoeringsbepalingen te garanderen voor de meeste programma's van rubriek VI. Deze uitzonderingen hebben als doel een grotere zichtbaarheid van bepaalde modaliteiten voor samenwerking zoals indirect beheer met begunstigde landen, begrotingssteun en bepalingen inzake zichtbaarheid.
- *EFDO+*
 - verdere toelichting in een artikel van de beheersstructuren die de Commissie zullen bijstaan bij het beheer van de EFDO+-operaties in de Westelijke Balkan. Rekening houdend met de erfenis van het investeringskader voor de Westelijke Balkan biedt artikel 11 de mogelijkheid dat niet-EU-organen die deelnemen aan het gezamenlijke fonds voor de Westelijke Balkan, bij het beheer worden betrokken. In een verklaring van de Commissie zal worden herinnerd aan het adviserende karakter van de strategische raad van het investeringskader voor de Westelijke Balkan (zie volledige tekst in aanhangsel).
- *Benaming van de begunstigden*
 - er is overeengekomen de constitutionele benamingen van de begunstigden te gebruiken, behalve voor Kosovo waar de terminologie van de Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de EU en Kosovo zal worden gebruikt.
- *Duur/datum van de toepassing*
 - wijziging van artikel 1 en artikel 19: bij artikel 1 (“onderwerp”) wordt de verordening vastgesteld voor de duur van het meerjarige financiële kader 2021-2027; bij artikel 19 wordt met ingang van 1 januari 2021, zonder einddatum, met terugwerkende kracht de toepassing ervan vastgesteld (“inwerkingtreding”).
- *Migratie*
 - een verwijzing naar migratie binnen de doelstelling van IPA III die betrekking heeft op de rechtsstaat, democratie en de grondrechten; overeenstemming over het woordgebruik met betrekking tot irreguliere migratie (“aanpakken”) en over de opname van “arbeidsmobiliteit” in een overweging over economische en sociale ontwikkeling.

- *Zichtbaarheid*
 - versterking van een aantal aanvullende aspecten om rekening te houden met de verschillende aard en reikwijdte van IPA, alsmede sommige verplichtingen van IPA III-begunstigden.
- *Doelstellingen van de verordening*
 - een herschikking van de specifieke doelstellingen, meer bepaald om grotere nadruk te leggen op de prioriteiten van de Commissie, met name de Green Deal, connectiviteit en digitalisering.
- *Programmeringsbeginselen*
 - een versterking van de formulering in artikel 7 over steun aan de begunstigden en een programmeringsaanpak die is gebaseerd op een evenwicht tussen prestatiebeoordeling en het beginsel van billijke verdeling.

Het akkoord behoudt de doelstellingen en het ambitieniveau van het oorspronkelijke Commissievoorstel en biedt voldoende flexibiliteit bij de uitvoering van de nieuwe regels. De Commissie steunde derhalve de hierboven beschreven wijzigingen.

4. CONCLUSIE

De Commissie staat achter de resultaten van de interinstitutionele onderhandelingen en aanvaardt bijgevolg het standpunt van de Raad.

5. VERKLARINGEN VAN DE COMMISSIE

De Commissie heeft drie unilaterale verklaringen afgelegd, die als aanhangsel zijn opgenomen.

AANHANGSEL

Verklaringen van de Commissie

Verklaring van de Europese Commissie over een geopolitieke dialoog met het Europees Parlement over het Instrument voor pretoetredingssteun (IPA III)

De Europese Commissie, indachtig de politieke controletaken van het Europees Parlement zoals vastgelegd in artikel 14 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, verbindt zich ertoe met het Parlement een geopolitieke dialoog op hoog niveau te voeren over de uitvoering van Verordening (EU) 2021/XXX van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA III). Deze dialoog moet uitwisselingen mogelijk maken met het Europees Parlement, waarvan de standpunten over de uitvoering van IPA III volledig in aanmerking zullen worden genomen, zonder afbreuk te doen aan het vermogen van de Commissie om het instrument uit te voeren volgens haar institutionele verantwoordelijkheden.

In het kader van de geopolitieke dialoog zullen algemene richtsnoeren voor de uitvoering van IPA III aan bod komen, onder andere wat betreft de programmering vóór de vaststelling van het programmeringskader van IPA III en de programmeringsdocumenten, en specifieke onderwerpen zoals de opschorting van steun aan een begunstigde wanneer dit land de beginselen van de democratie, de rechtsstaat, goed bestuur, eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden aanhoudend schendt.

De geopolitieke dialoog zal als volgt worden gestructureerd:

- i) een dialoog op hoog niveau tussen de commissaris die belast is met Nabuurschap en Uitbreiding, namens de Commissie, en het Europees Parlement;
- ii) een permanente dialoog op het niveau van hoge ambtenaren met de werkgroep AFET om te zorgen voor adequate voorbereiding en follow-up van de dialoog op hoog niveau.

De dialoog op hoog niveau vindt ten minste tweemaal per jaar plaats. Een van deze bijeenkomsten kan samenvallen met de presentatie door de Commissie van het ontwerp van de jaarlijkse begroting.

Verklaring van de Europese Commissie over de differentiëring/opschorting van steun krachtens artikel 8, lid 5, van Verordening (EU) 2021/XXX van het Europees Parlement en de Raad van XX/XX/2021 tot vaststelling van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA III)

De Commissie is van oordeel dat de bepaling van artikel 8, lid 5, de bevoegdheden van de Commissie bij de uitvoering van de programma's van de Unie, en de begroting van de Unie in het algemeen, in acht neemt, zolang geen afbreuk wordt gedaan aan de bevoegdheden die de Commissie zijn toegekend uit hoofde van de Verdragen en het Financieel Reglement om steun van de Unie aan derde landen op te schorten.

Verklaring van de Europese Commissie over het adviserende karakter van strategische raden als bedoeld in artikel 12 van Verordening (EU) 2021/XXX van het Europees Parlement en de Raad van XX/XX/2021 tot vaststelling van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA III)

De Europese Commissie herinnert eraan dat, zoals neergelegd in artikel 12 van de IPA III-verordening, de strategische raad van het investeringskader voor de Westelijke Balkan een **adviesorgaan** van de Commissie is. Deze bepaling is afgestemd op artikel 33 van Verordening (EU) 2021/947 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juni 2021 tot vaststelling van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking — Europa in de wereld, waarin wordt verwezen naar de strategische raden voor de Westelijke Balkan en van het EFDO+. Deze strategische raden hebben geen beslissingsbevoegdheid in de context van de uitvoering van de EU-begroting. Het reglement van orde van de strategische raad voor de Westelijke Balkan zal op deze basis worden opgesteld.